

عوامل اجتماعی مرتبط با نگرش نسبت به سقط جنین

(مطالعه موردی: جوانان ۱۸ تا ۲۹ ساله شهر شیراز)

سها عظمت^۱، حمید زاهدی^۲

^۱ دانشجوی دکتری جامعه شناسی ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

^۲ استادیار گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

نویسنده مسئول:

سها عظمت

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، بررسی نگرش جوانان نسبت به سقط جنین و عوامل اجتماعی موثر بر آن است. از آنجایی که سلامت زنان یکی از محورهای بسیار مهم بهداشت و سلامت در هر جامعه است و سقط جنین که مختص به زنان می باشد، عموماً به صورت غیر قانونی انجام میگردد و تعداد زیادی از سقطها منجر به مرگ می گردد و موارد زیادی نیز به ناتوانی هایی جنسی و جسمی مبتلا شده اند، لازم دیدیم تا بدانیم نگرش به این موضوع چگونه است که زنان زیادی برای مخفی نگاه داشتن این عمل به راه های غیر قانونی و بعضاً غیر بهداشتی که سلامت آنان را به مخاطره می اندازد، متوسل می شوند. جامعه آماری این پژوهش را ۶۰۰ نفر از جوانان ۱۸ تا ۲۹ ساله شهر شیراز، که به صورت تصادفی انتخاب شده اند، تشکیل می دهد و اطلاعات آن با استفاده از پرسش نامه جمع آوری و نتایج با نرم افزار SPSS تحلیل شده است. از بین متغیرهای جمعیت شناختی، مطالعه (سن، جنس، و تعداد فرزندان) تمامی متغیرها به جز تعداد فرزندان در نگرش جوانان نسبت به سقط جنین رابطه معنادار آماری داشته است. از بین متغیرهای اجتماعی (ارزش های دینی، اعتقادات دینی، میزان استفاده از رسانه ها، نگرش به روابط جنس مخالف پیش از ازدواج، و تجربه سقط جنین فرد پاسخ گو) همگی به جز تجربه سقط با متغیر وابسته رابطه معنادار آماری داشته اند. نتایج حاصل حاکی از آن بود که زنان نسبت به سقط جنین نگرش مثبت تری نسبت به مردان دارند و بالابودن اعتقاد به ارزش های دینی و اعتقادات دینی منجر به نگرش منفی تر نسبت به سقط جنین میشود.

واژگان کلیدی: سقط جنین، نگرش، جوانان، روابط پیش از ازدواج، میزان استفاده از رسانه

مقدمه

سقط یعنی ختم حاملگی، به هر وسیله ای، قبل از آن که جنین به طور مطلوب رشد کرده و قادر به ادامه زندگی باشد (صلاحی و قاسمی، ۱۳۸۵: ۲۶۰). با توجه به غیرقانونی بودن سقط جنین در بسیاری از کشورها تقریباً غیرممکن است که بتوان با دقت تعداد آبتنی های متوقف شده به این علت را تعیین کرد. گزارش ها حاکی از آن است که ۴۴ درصد (حدود بیست میلیون) از سقط های مذکور سقط های غیر بهداشتی است؛ بدین معنی که یا سقط ها توسط افرادی انجام می شود که از مهارت های لازم برای انجام سقط برخوردار نیستند یا این که انجام سقط بدون توجه به حداقل استانداردهای لازم پزشکی صورت می گیرد. در نتیجه، تعداد زیادی از این سقط های غیربهداشتی (۸۰ هزار) منجر به مرگ و موارد بیش تری نیز به ناتوانی های جنسی و جسمی ختم می شود. متأسفانه سهم عمده ای از این موارد به کشورهای درحال توسعه تعلق دارد (بهجتی اردکانی و دیگران، ۱۳۸۴: ۱۴). سقط جنین، به مثابه پدیده های اجتماعی و درمانی، از دیرباز در اکثر جوامع و ملل مرسوم بوده است. سقط عمدی جنین از معضلات کنونی جوامع بشری است و افزایش سرسام آور آن معلول لجام گسیختگی و آشفتگی روحی است که باعث اشاعه فساد، بی بندوباری، و بیماری های روانی می شود (دبیایی، ۱۳۸۷: ۱۸).

سقط جنین در تمامی جوامع معضلی اجتماعی - فرهنگی تلقی می شود که سلامت خانواده و جامعه را با مشکل مواجه می کند. تعداد زیاد اولاد، جنسیت، اختلافات خانوادگی، حاملگی های مکرر و ناخواسته، ارتباطات جنسی نامشروع، کمبود آموزش و نبود آگاهی دقیق از روش های کنترل باروری و جلوگیری از حاملگی ها ی ناخواسته زمینه انجام سقط های غیربهداشتی را فراهم می کند و متأسفانه این گونه سقط جنین به مثابه روشی برای کنترل حاملگی و تنظیم خانواده به کار گرفته می شود (بهجتی اردکانی و دیگران: ۱۳۸۴، ۱۴).

به رغم موضع تقریباً مشابه مذاهب مختلف نسبت به سقط جنین، و نظر به آزادی های بیشتر روابط جنسی در کشورهای غربی، متأسفانه میزان سقط ها، و به ویژه سقط های غیربهداشتی، در کشورهای درحال توسعه و از جمله کشورهای اسلامی بالاست؛ بررسی های انجام شده نشان می دهد که افزایش محدودیت ها در انجام سقط سهم بیشتری از مرگ و میر و بیماری های ناشی از آن را نیز به همراه دارد. در جوامع درحال توسعه، از هر صد هزار سقط غیربهداشتی ۶۸۰ مورد به مرگ منجر شده در حالی که در کشورهای پیشرفته این آمار بسیار اندک و کمتر از یک مورد در صد هزار گزارش شده است (بهجتی اردکانی و دیگران: ۱۳۸۴، ۱۴). سقط جنین در ایران از نظر قانونی و شرعی محدود به شرایط خاصی است اما به رغم این محدودیت ها، و حتی بر خلاف اعتقاد به نامقبول بودن این عمل در شرایط عادی، در حال حاضر بسیاری از افراد، که به عللی مایل به ادامه بارداری نیستند، با توسل به روش های مخفیانه غیرقانونی (بهداشتی و غیربهداشتی) اقدام به سقط جنین میکنند که در مواردی با عدم موفقیت یا حتی عوارض جدی برای مادر و جنین همراه می شود. از آنجایی که جوانان درصد قابل توجهی از جمعیت کشور ایران را تشکیل می دهند، و نیز به سبب روی دادن بحران های خاص در این دوران، بر آن شدیم که نگرش جوانان به این رویداد را بررسی کنیم. جمعیت شهر شیراز، بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۰، ۱۵۱۷۶۵۳ نفر است که از این جمعیت ۱۲۸۰۲۸۲ نفر را جوانان بین ۱۸ تا ۲۹ سال تشکیل می دهند (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰). عوارض ناشی از سقط علت نه درصد موارد مرگ و میر مادران در این دهه بوده است و همه موارد سقط منجر شده به مرگ مادر به صورت غیرقانونی انجام شده بودند (ملک خسروی و دیگران، ۱۳۸۸: ۱۴۱).

پژوهشی توسط جراحی و دیگران (۱۳۹۱) با عنوان "نگرش و آگاهی زنان قبل از ازدواج نسبت به سقط جنین القایی" انجام شده و هدف آن بررسی علل سقط جنین القایی، نگرش زنان به این موضوع، و آگاهی در مورد عوارض آن است. روش کار در این مطالعه توصیفی - مقطعی و ابزار آن پرسشنامه بوده است. نمونه مطالعه این پژوهش ۴۸۰ نفر از زنان مراجعه کننده به مراکز مشاوره قبل از ازدواج در شهر مشهد بودند و مطالعه روی آن ها با نمونه گیری آسان انجام شده بود. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که ۷۱ درصد افراد دارای نگرش مخالف با سقط جنین القایی و ۹۵ درصد نیز دارای آگاهی مناسب درباره سقط القایی و عوارض آن بودند.

عبداللهمیان و فلاح (۱۳۸۷) پژوهشی با عنوان "تحلیل کیفی سقط جنین های ارادی و پدیدارشناسی تجربه زیستی زنان: برخی مطالعات موردی درباره زنان ساکن تهران" انجام داده اند. این مطالعه در سطح کیفی انجام شده است و داده های آن از طریق مصاحبه عمیق با ۲۶ زن، که تجربه سقط جنین ارادی داشته اند، به دست آمده است. نتایج مطالعه اگرچه قابل تعمیم نیست اما نشان دهنده آن است که سقط جنین در جامعه ایران، همچون گذشته، تابو و ممنوع است و برخی از زنان هنگام مواجهه با حاملگی ناخواسته به آن مبادرت می ورزند و، چون این مسئله امری غیرقانونی محسوب می شود، معمولاً به افراد غیرمتخصص رجوع می کنند و سلامت خود را به خطر می اندازند. بالا بردن آگاهی زوجین در نحوه استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری می تواند، ضمن حفظ سلامت زنان، به کاهش سقط جنین های غیربهداشتی منجر شود. حاصل این مطالعه همچنین تدوین نظریه ای ترکیبی است که از این مطالعه پدیدارشناسی به دست آمده است.

صادقی و مظاهری (۱۳۸۶) در مطالعه ای با عنوان "مقایسه سبک های دلبستگی در مادران با سابقه سقط جنین (عمدی و خودبه خودی) و مادران بدون سابقه سقط" سبک های دلبستگی در مادران با سابقه سقط جنین (عمدی یا خودبه خودی) و مادران بدون سابقه سقط را با هم مقایسه کردند و در ادامه، پرسش نامه سبک دلبستگی بزرگسالان (Shiver and Hazen) و نیز پرسش نامه ای تهیه شده توسط خود محققان را تکمیل کردند. یافته های این مطالعه نشان داد بین سقط و دلبستگی مادران رابطه معناداری وجود دارد، بدین معنی که در مادران با سابقه سقط عمدی سبک دلبستگی اجتنابی از فراوانی بیشتری برخوردار بود، در حالی که مادرانی که سابقه سقط نداشتند فراوانی بیشتری از دلبستگی ایمن را نشان دادند.

چینی چیان و همکاران (۱۳۸۶) در پژوهشی با عنوان "مطالعه کیفی دلایل انجام سقط جنین عمدی در ایران" به مطالعه علل انجام دادن یا ندادن سقط جنین عمدی توسط زنان پرداخته اند. مطالعه به روش کیفی و با استفاده از دو شیوه بحث گروهی متمرکز و مصاحبه فردی انجام شده است و نتایج نشان می دهد که بارداری ناخواسته در مقام اصلی ترین علت سقط مطرح بوده است و در شرایط مختلف، به خصوص اصلی ترین علت سقط مطرح بوده است و در شرایط مختلف، به خصوص وجود مشکلات مالی، به انجام سقط جنین عمدی منجر شده است. از دیگر نتایج پژوهش این بود که اعتقادات مذهبی به مثابه مهم ترین علت انجام ندادن سقط عمدی ذکر شده است.

از آنجایی که میزان سقط جنین عمدی در کشور رو به افزایش است، و این پدیده آثار و تبعات بسیاری به دنبال خود می آورد (ملک خسروی و دیگران، ۱۳۸۸: ۱۴۱)، بنابراین پژوهش درباره این مسئله نیاز جامعه تلقی میشود. تصمیم گیری درباره انجام این عمل خود از مباحث چالش برانگیز است، چراکه این عمل صرفاً توسط زنان صورت می گیرد و باید توجه شود که چگونه و تحت چه شرایطی زنان، که خصوصاً نسبت به فرزندشان مظهر مهر و عاطفه اند، حاضر می شوند سقط جنین را به صورت عمدی انجام دهند؟ البته همیشه زنان تنها تصمیم گیر در این موضوع نیستند و مردان نیز می توانند نقش زیادی را در اتخاذ این تصمیم ایفا کنند کشورهای مختلف، بر اساس فرهنگ و آداب و رسوم و باورها و اعتقادات مذهبی، قوانین متفاوتی را در ارتباط با موارد فوق وضع کرده اند؛

در این تحقیق منظور از سقط جنین شکل عمدی آن است و سعی بر این است که ابعاد مختلف فرهنگی سقط جنین از جمله رسانه های جمعی، ارزش های دینی، اعتقادات دینی، تجربه روابط با جنس مخالف، و روابط دو جنس پیش از ازدواج را از دیدگاه جوانان بررسی کنیم. از آنجایی که جوانان از نظر تأثیر بخشی بر دیگر افراد جامعه و نیز تشکیل نسل های بعدی اجتماع بسیار بااهمیت هستند، و هرگونه تغییر نگرشی در رفتار آن ها بر دیگر آحاد جامعه اثر دارد، هدف از انجام این مطالعه، سنجش نگرش جوانان نسبت به مسائل مختلف فرهنگی، علت یابی، و سپس، در صورت یافت علل، تلاش برای تغییر نگرش و در نهایت رفع معضلات گوناگون از جمله وظایفی است که به عهده پژوهش گران حوزه اجتماعی است.

روش پژوهش

در این پژوهش از روش پیمایش برای گردآوری و تحلیل داده ها استفاده شده است. پیمایش، در میان تمام روش های تجربی، از متداول ترین و شناخته شده ترین روش ها در علوم انسانی است که به گونه ای گسترده توسط پژوهشگران استفاده شده است و از آن به مثابه روشی ویژه در تحلیل و گردآوری داده ها نام برده می شود (دواس: ۱۳۸۳). اعتبار به کارگرفته شده در این مطالعه اعتبار صوری است بدین نحو که هم در انتخاب سؤالات برای پرسش نامه از برخی از اساتید و دانشجویان دکترا و کارشناسی ارشد بخش جامعه شناسی استفاده شده است و هم درباره کلیت پرسشنامه، به نحوی که اصلاحات مدنظر آن ها انجام شده و از این طریق اعتبار پرسش نامه به تأیید رسیده است. در این تحقیق برای اندازه گیری پایایی ابزار سنجش از روش ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است که به سبب وجود ضریب بالای ۰/۷۰ می توان گفت کیفیتی در حد عالی دارد و پرسش نامه (سؤالات) می تواند منبع خوبی برای سنجش نگرش نسبت به سقط جنین باشد.

جامعه آماری مطالعه جوانان شهر شیراز هستند که رده سنی آن ها بین ۱۸ تا ۲۹ سال است. همچنین در این پژوهش از روش طبقه بندی سهمیه ای استفاده شد و، بر اساس مناطق نه گانه شهر شیراز، به هر منطقه سهمیه ای اختصاص داده شد. برای جامعه آماری این پژوهش، که مطابق با سرشماری سال ۱۳۹۰ تعداد آن ها برابر با ۱۲۸۰۲۸۲ نفر است، با احتساب ۹۵ درصد اطمینان و پارامتر ۵۰ درصد و خطای ۴ درصد، حجم نمونه برابر با ۶۰۰ نفر محاسبه شد. نمونه گیری بر اساس فرمول کوکران انجام شد و پس از گردآوری داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS، در دو سطح توصیفی و استنباطی، داده ها بررسی شد. متغیرهای مستقل عبارت اند از سن، جنس، تجربه سقط، رابطه باجنس مخالف، ارزش های دینی، میزان استفاده از رسانه و متغیر وابسته نگرش به سقط جنین است. از میان

متغیرهای فوق متغیرهای تجربه سقط، رابطه با جنس مخالف، ارزش های دینی، و میزان استفاده از رسانه با یک طیف پنج قسمتی از خیلی زیاد تا خیلی کم سنجیده می شوند.

یافته های پژوهش

یافته های پژوهش حاکی از آن است که پاسخگویان ۵۰/۲ درصد مرد و ۴۹/۸ درصد زن و ۸۰/۲ درصد مجرد و ۱۹/۸ درصد متأهل هستند. میانگین سنی پاسخگویان نیز ۲۳/۶۲ سال است و بیش ترین فراوانی به مقطع لیسانس تعلق دارد که معادل با ۴۲/۲ درصد حجم نمونه است. ۵/۳ درصد تجربه سقط داشته اند و ۹۴/۷ درصد فاقد این تجربه بوده اند، همچنین ۷۰/۵ درصد تجربه رابطه با جنس مخالف را داشته اند و ۲۹/۵ درصد نیز این رابطه را تجربه نکرده اند. اطلاعات به دست آمده حاکی از این است که ارزش های دینی ۵۲/۸ درصد از پاسخ گویان در حد زیاد است. همچنین یافته ها نشان می دهد که ۶۱/۵ درصد از پاسخ گویان نگرش میانه به سقط جنین داشته اند. استفاده از ماهواره (۱۳)، با توجه به میانگین هریک از گویه ها، بالاترین رتبه را دارد. همچنین استفاده از رادیوهای خارجی (۰/۹۳) پایین ترین میانگین را در بین گویه ها داشته است.

نتیجه گیری

سقط جنین به مثابه معضلی اجتماعی در تمامی جوامع برای سلامت خانواده و جامعه مشکل ساز تلقی می شود. سقط جنین در ایران از نظر قانونی و شرعی محدود به شرایط خاصی است اما به رغم این محدودیت ها، و حتی برخلاف اعتقاد به نامقبول بودن این عمل در شرایط عادی، در حال حاضر بسیاری از افراد، که به عللی مایل به ادامه بارداری نیستند، با توسل به روش های مخفیانه غیرقانونی (بهداشتی و غیربهداشتی) اقدام به سقط جنین می کنند که در مواردی با عدم موفقیت یا حتی عوارض جدی برای مادر و جنین همراه میشود. از آن جا که میزان سقط جنین عمدی در ایران رو به افزایش است، و با توجه به این که وجود طیف گسترده یک رفتار و بقای آن در بین مردم علت وجود کارکرد آن رفتار است، بر آن شدیم تا نگرش جوانان را نسبت به پدیده سقط جنین بررسی کنیم. چهارچوب نظری به کار گرفته شده در این مطالعه نظریه تغییر نگرشی و ارزشی رونالد اینگلهارت بوده است. در تحلیل داده های این مطالعه از روش های دومتغیره و چندمتغیره استفاده شده است.

در این مطالعه، که به روش پیمایش انجام شده است، به ۶۰۰ نفر از جوانان شهر شیراز، که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند، پرسش نامه های محقق ساخته ای با مضمون سنجش نگرش آن ها نسبت به سقط جنین داده شد، سپس پاسخ های آن ها جمع آوری شد و به وسیله نرم افزار SPSS تحلیل شد. یافته های تحقیق نشان می دهد که ۸۰/۲ درصد از پاسخگویان مجرد و ۱۹/۸ درصد از پاسخگویان متأهل هستند. از نتایج بر می آید که متغیرهای فرهنگی (ارزش های دینی، اعتقادات دینی، میزان استفاده از رسانه های داخلی، میزان استفاده از رسانه های خارجی، نگرش به روابط باجنس مخالف پیش از ازدواج، و تجربه رابطه با جنس مخالف) همگی با متغیر وابسته رابطه معنادار آماری دارند. در تحلیل چند متغیره، که با تکنیک رگرسیون و روش گام به گام انجام شده است، سه متغیر ارزش های دینی، اعتقادات دینی، و جنسیت به ترتیب وارد شده اند و این متغیرها در نهایت نگرش به سقط جنین را به طور کلی نمایان ساختند. زنان، با توجه به تحلیل رگرسیون چندگانه، نسبت به سقط جنین نگرش مثبت تری نسبت به مردان دارند و به طور کلی یافته های مطالعات پیشین یافته های این پژوهش را تأیید می کند. بالا بودن اعتقاد به ارزش های دینی و اعتقادات دینی منجر به نگرش منفی تر به سقط جنین می شود، و با توجه به این که سالیانه حدود ۳۰ تا ۵۰ میلیون سقط جنین عمدی در دنیا اتفاق می افتد، نتایج حاصل تفاوت چشمگیری با آمار جهانی ندارد. نگرش میانه مؤید این مسئله است که جوانان مورد مطالعه در شرایطی خاص، نظیر تأثیر خطرناک ادامه بارداری برای مادر، ناقص بودن جنینی که متولد خواهد شد، ناخواسته بودن فرزند، و اقتضای شرایط سقط جنین را، در چارچوب رعایت موازین شرعی، تا حدی مجاز می دانند. بسیاری از مراجع و فقها معتقدند که جنین پیش از چهارماهگی موجود انسانی نیست، بنابراین سقط جنین در چنین حالتی قتل نفس به شمار نمی رود.

هرچند که سقط قبل از چهارماهگی هم باید با علل موجه و به طور قانونی انجام شود.

با توجه به یافته های این پژوهش ۶۴ درصد از پاسخگویان دارای اعتقادات دینی متوسطی هستند و این میزان در ارزش های دینی ۵۲/۸ درصد است و شامل بیش ترین میزان در میان پاسخگویان است. از کل پاسخگویان این مطالعه ۷۰/۵ درصد دارای تجربه رابطه با جنس مخالف بوده اند که درصد نسبتاً بالایی است. مطالعات محدودی که در این زمینه انجام شده مؤید یافته های این مطالعه است به این معنا که کم رنگ شدن اعتقادات مذهبی و دین داری با افزایش نگرش مثبت نسبت به سقط جنین ارتباط مستقیم دارد (سرائی و روشان شمال، ۱۳۹۱؛ چینی چیان و دیگران، ۱۳۸۶).

یافته ها حاکی از آن است که جوانان به ارزش ها و هنجارهای دینی مرتبط با معاشرت دختر و پسر قبل از ازدواج آن چنان پای بند نیستند. درباره نگرش میانه جوانان نسبت به سقط جنین و مقایسه آن با میزان اعتقادات و ارزش های دینی بالای آن ها به نتایج مشابهی با تفاوت نگرش آن ها به معاشرت با جنس مخالف قبل از ازدواج و مغایرت آشکار آن با عقاید و ارزش های دینی می رسیم و این مخالفت، به رغم میزان بالای اعتقاد جوانان به ارزش های دینی، در نگرششان به سقط جنین نیز وجود دارد. اینگلهارت (۱۹۷۷) سیر حرکت جوامع را حرکت از جامعه سنتی به صنعتی و مدرن می داند و از ویژگی های جوامع سنتی حاکمیت جهان بینی دینی بر آن ها و نیز تشابه بسیار زیاد ارزش های حاکم در جامعه با ارزش های فردی افراد آن جامعه است. ویژگی های جامعه مدرن و صنعتی از نظر اینگلهارت با جوامع سنتی کاملاً مغایر است. در جوامع مدرن ارزش های اجتماعی و سنتی جای خود را به ارزش های قانونی - عقلانی و انگیزه پیشرفت می دهند و فردگرایی ارزش است. نتایج حاصل از نگرش جوانان نسبت به سقط جنین و همچنین نتایجی که از اعتقاد پای بندی آن ها به ارزش های دینی به دست آمده نشان دهنده تغییر و حرکتی فرهنگی است.

از منابع هنجاربخش و راهنمایی کننده افراد در زندگی اجتماعی دین است. با توجه به اینکه این پژوهش در ایران انجام شده، و نظر به اینکه دین اکثریت ایرانیان اسلام است، منظور از دین در این تحقیق دین اسلام است. هرچند ادیان مختلف دیگر هم دارای قواعد و مقرراتی راجع به سقط جنین هستند، به طوری که این عمل در دین زرتشتی، یهودیت، و مسیحیان کاتولیک به شدت تقبیح شده است و انجام سقط جنین گاهی، حتی با وجود دلایل موجه، مجاز شمرده نمی شود. اگرچه اکثریت قریب به اتفاق مردم خواهان آن اند که

رفتار خود را در زمینه سقط جنین به گونه ای تنظیم کنند که مغایر قوانین اسلامی و موازین شرعی نباشد اما مشکلات اجتماعی و اقتصادی ممکن است تضادی بین فرهنگ نظری و عملی مردم نمایان سازد که این همان بحث اینگلهارت راجع به کم رنگ تر شدن هنجارهای سنتی و دینی و جایگزینی آن با ارزشهای فردی و عقلایی است.

تمامی این مباحث حول این محور صورت می گیرد که تغییرات نگرشی و ارزشی در زمینه سقط جنین و نگاه افراد جامعه به خصوص جوانان به این پدیده در حال شکل گیری است که این همان حرکت از ارزش های سنتی به سمت ارزش های عقلایی است. سقط جنین از جمله معضلات اجتماعی تقریباً جدید در جامعه ایران است که روزه روز به میزان آن افزوده می شود و با گذشت سال ها، و بروز مشکلات و مسائل مختلف اجتماعی و اقتصادی و ...، سقط جنین و نگرش نسبت به آن کم کم از شکل تابوگونه خود خارج شده است و حتی در بعضی از موارد توصیه نیز میشود. جامعه ایران جامعه ای در حال گذر است و هنوز افراد، همچون تمامی جوامع در حال گذار، دیدگاهی ثابت و قاطع نسبت به برخی از مسائل، که قبلاً بسیار قبیح بوده و گاه با مجازات های اجتماعی شدید مواجه می شده اند، ندارد. افراد هنوز میان سنت و مدرنیته سردرگم هستند و به همان میزان که ارزش ها و اعتقادات دینی برای آن ها بسیار محترم است، و سعی در رعایت و انجام آن ها دارند، در بعضی از موارد (همانند سقط جنین، معاشرت با جنس مخالف، و مسائلی از این دست) تا حدی متعادلتر رفتاری نمایند و سعی در نادیده گرفتن یا حتی موجه کردن این رفتار خود دارند.

سپاسگزاری

بخش سپاسگزاری از لحاظ نگارشی باید با سایر بخش های مقاله همسان باشد.

مراجع

- اینگلهارت، رونالد (۱۳۸۲). تحول فرهنگی در جوامع پیشرفته صنعت، ی ترجمه مریم وتر، تهران: کویر.
- بهجتی اردکانی، زهره و دیگران (۱۳۸۴). "ضرورت بررسی ابعاد مختلف سقط جنین در ایران"، باروری و ناباروری دوره ششم، ش ۴.
- آملایی، خاور و دیگران (۱۳۸۱). «بررسی نسبت مرگ مادری ناشی از سقط غیرقانونی در استان کرمانشاه در سال های ۱۳۷۶ - ۱۳۸۱»، مقاله ارائه شده در هشتمین سمینار تخصصی باروری و ناباروری. کرمانشاه جراحی، لیدا، علی پاشا میثمی، و احمد فیاض بخش (۱۳۹۱). "نگرش و آگاهی زنان قبل از ازدواج نسبت به سقط جنین القایی"، مجله دانشگاه علوم پزشکی، قم دوره ششم، ش ۱.
- چینی چیان، مریم، کوروش هلاکوئی نائینی، و خسرو رفائی شیرپاک (۱۳۸۶). "مطالعه کیفی دلایل انجام سقط جنین عمدی در ایران"، پایش دوره ششم، ش ۳.
- دواس، دی. ای. (۱۳۸۳). پیمایش در تحقیقات اجتماعی ترجمه هوشنگ نایی، تهران: نی.
- دیبايي، امير و نسرین سعادت (۱۳۸۷). "مطالعه فراوانی، خصوصیات دموگرافی، علل، و عوارض سقط ها ی انجام شده در مراجعه به بیمارستانهای دانشگاهی شهر اهواز سال ۱۳۸۳"، مجله علوم پزشک، ی ش ۱.
- سرائی، حسن و پگاه روشن شمال (۱۳۹۱). "سنجش عوامل اجتماعی مؤثر بر نگرش زنان باردار نسبت به سقط عمدی"، زن در توسعه و سیاست دوره دهم، ش ۲.
- صادقی، منصوره سادات و علی مظاهری (۱۳۸۶). «مقایسه سبک های دلبستگی در مادران با سابقه سقط جنین (عمدی و خودبه خودی) و مادران بدون سابقه سقط"، باروری و ناباروری ش ۳۰.
- صلاحی، مهرداد و فرحناز قاسمی (۱۳۸۵). درس نامه جامع ماما، بی تهران: شهرآب.
- عبداللهیان، حمید و مریم فلاح (۱۳۸۷). "تحلیل کیفی سقط جنین های ارادی و پدیدارشناسی تجربه زیسته زنان: برخی مطالعات موردی درباره زنان ساکن تهران"، نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، ش ۵.
- مرکز آمار ایران (۱۳۹۰). سرشماری عمومی نفوس و مسکن، ۱۳۹۰، نتایج تفصیلی، استان فارس تهران: مرکز آمار.
- ملک خسروی، شهره، مریم زنگنه، و منصور رضایی (۱۳۸۸). "بررسی مقایسه های نتایج بارداری در مادران نوجوان و جوان مراجعه کننده به بیمارستان معتضدی کرمانشاه"، فصل نامه دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، ش ۳.
- Cheng, Yimin et al. (2012). 'Study of knowledge and attitudes on medical abortion among Chinese health providers', International Journal of Gynecology and Obstetrics, Vol. 118.
- Gold, M. A. and S. M. Coupey (1998). 'Attitudes of inner-city female adolescents toward medical and surgical abortion', Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology, Vol. 11, No. 3.
- Gondor, M. et al. (1996). 'Young Adult's knowledge, Attitudes, and Behavior About Abortion in Young women', Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology, Vol. 9, No. 1.
- Inglehart, R. (1977). The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles among Western Publics, Princeton: Princeton University.
- Inglehart, R. and W. E. Baker (2000). 'Modernization, Cultural change, and persistence of Traditional values', American Sociological Review, vol. 65, No. 1.
- Inglehart, R. and W. E. Backer (2001). 'Modernization's Challenge to Traditional Values: Who's Afraid of Ronald McDonald', The Futurist, March-April.
- Inglehart, R and C. welzel (2005). Modernization, Cultural change and Democracy: The Human Development Sequence, Newyork: Cambridge university.
- Maiman, L. A. and M. H. Becker (1974). 'The health belief model: origins and correlates in psychological theory', Health Education Monographs, Vol. 2, No. 16-17.
- Turner, L. et al. (2008). 'Clarifying Values and Transforming Attitudes to Improve Access to Second Trimester Abortion', Reproductive Health Matters, Vol. 16, No. 31.